

naukam.triada.in.ua

НАУКОВЕ МИСЛЕННЯ

Громадське об'єднання «ВЕКТОР ПОШУКУ»

ЗБІРНИК СТАТЕЙ
учасників сорок восьмої всеукраїнської
практично-пізнавальної конференції

"НАУКОВА ДУМКА СУЧАСНОСТІ І МАЙБУТНЬОГО"

Дніпро, 2022

ЗМІСТ

Галузь: «Психологія»

Костю С.Й., Максимович М.М. ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОГО СВІТОГЛЯДУ	3
---	----------

Галузь: «Дошкільна освіта»

Кравчук О.А. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	9
---	----------

Галузь: «Педагогіка»

Тушинська О.О. МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ РОЗПОВІДІ ЗА СЕРІЄЮ СЮЖЕТНИХ КАРТИН	15
Федоровська О.О. ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ ДЛЯ ОНЛАЙН-ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	19

Галузь: «Медицина»

Вечірко Л.С. НЕЙРОЦИРКУЛЯТОРНА ДИСТОНІЯ У ПРАКТИЦІ ФІЗИЧНОГО ТЕРАПЕВТА	22
Колісниченко Л. ЛІКУВАЛЬНА ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ПРИ РЕАКТИВНОМУ АРТРИТІ .	27
Колісниченко Л. ОСОБЛИВОСТІ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ХВОРИХ НА РЕАКТИВНИЙ АРТРИТ В УМОВАХ САНАТОРНО-КУРОРТНИХ ЗАКЛАДІВ	30

Галузь: «Технічні науки»

Василенко О.В., Чеканова В.С. ТРАНСФОРМАЦІЯ САНИТАРНИХ НОРМ І ПРАВИЛ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ В УКРАЇНІ	33
---	-----------

Галузь: «Інформаційні технології»

Глюзійська В., Науменко Л. ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ DISCORD ПРИ ВИВЧЕННІ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У ВСП ХОРОЛЬСЬКОМУ АГРОПРОМИСЛОВОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ ПДАУ	38
--	-----------

Галузь: «Охорона здоров'я»

Бабій І., Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПІСЛЯ ТРАВМ ХРЕСТОПОДІБНОЇ ЗВ'ЯЗКИ	43
Бондар Л., Куц О.О. ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЯ ПРИ ІНФАРКТІ МІОКАРДА	46
Корнійчук К., Куц О.О., Романенко О.І. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ІНСУЛЬТАХ	50
Мельничук О.В., Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ДИТЯЧОМУ ЦЕРЕБРАЛЬНОМУ ПАРАЛІЧІ	53
Москалюк С., Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ОСТЕОХОНДРОЗАХ	57
Панасюк Віталій, Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ НЕДОНОШЕНИХ ДІТЕЙ	60
Панасюк Владислав, Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ДИСПЛАЗІЯХ	63
Ходацька К., Куц О.О., Романенко О.І. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ СКОЛІОЗІ	66
Шевчук Д., Куц О.О. ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ ПРИ ХВОРОБАХ ДИХАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ...	70

Галузь: «Готельно-ресторанний сервіс»

Несміх О.О. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОГО ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ ...	73
---	-----------

Галузь: «Психологія»

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СІМ'Ї НА ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОГО СВІТОГЛЯДУ

Костю Світлана Йосипівна

Кандидат психологічних наук, доцент

Доцент кафедри психології

Мукачівського державного університету

Україна

Максимович Мирослава Михайлівна

Магістр психології

Мукачівського державного університету

Україна

***Анотація:** Протягом всього існування людства сімейне виховання завжди займало центральне місце в соціалізації дитини, її адаптації до зовнішнього світу. Саме з сім'ї дитина дізнається про елементарні закономірності існування, за допомогою сімейного виховання у неї складається уявлення про взаємини між людьми і про своє місце в цьому світі. Безліч письменників, філософів і мислителів зверталися в своїх творах до проблеми сім'ї як самої живої, найважливішої проблеми суспільства, від вирішення якої залежить дуже і дуже багато. У зв'язку з цим дійсно важливим і актуальним є питання про формування світогляду дитини як особливої системи уявлення про навколишній світ на певному етапі її розвитку. Тому необхідно розглянути особливості формування світогляду дитини в молодшому шкільному віці і визначити вплив на формування світогляду сім'ї як основного оточення дитини, яке виступає багато в чому еталоном її поведінки і базою для формування особистих ціннісних настанов.*

***Ключові слова:** сімейне виховання; сім'я; формування; світогляд; молодший школяр; особистість.*

***Зміст наукової роботи.** Традиційно сім'я розглядається, як осередок суспільства, яка закладає фундамент суспільній системі, і надає основний вплив, як на розвиток дитини, так і змінює світогляд, ціннісні установки, орієнтири дорослих. Слід зазначити, що найбільше значення сім'я надає все-таки на розвитку дитини, її світоглядним позиціям. Однак, для з'ясування ролі сім'ї у формуванні світогляду дитини, слід усвідомити і саме поняття сім'ї з точки зору її функцій виховання дітей.*

Сім'ю можна розглядати як соціальний інститут, що виконує функції репродукції суспільства і забезпечення психосоціального розвитку протягом усього життя. Здійснення цих функцій відбувається за рахунок передачі соціальних цінностей і норм, а також за рахунок забезпечення розвитку наступного покоління. Таким чином, можна зробити висновок, що сім'я виконує дві основні функції: соціального контролю і сприяння індивідуальному розвитку. Члени сім'ї виконують взаємні зобов'язання і приймають певні обмеження заради надання підтримки один одному. Сімейна підтримка, в свою чергу, сприяє розвитку дитини, і закладає базу для її подальшого світосприйняття [1, 2].

Слід зазначити і той факт, що те, що дитина в дитячі роки набуває в сім'ї, вона зберігає протягом усього подальшого життя [2]. Важливість сім'ї як інституту виховання обумовлена тим, що в ній дитина знаходиться протягом значної частини свого життя, і по тривалості свого впливу на особистість жоден з інститутів виховання не може зрівнятися з сім'єю. У ній закладаються основи особистості дитини, і до вступу в школу вона вже більш ніж наполовину сформувалася як особистість.

Р.С. Немов пише про те, що особливості формування світогляду дитини визначаються безліччю факторів, які й визначають світоглядні особливості дитини. Відомо, що дитина, з'являючись на світ, наділена лише самими елементарними механізмами для підтримки життя. За фізичною будовою, організації нервової системи, за типами діяльності і способами її регуляції людина – найбільш досконала істота в природі. Однак станом на момент народження в еволюційному ряду помітно падіння досконалості – у дитини відсутні будь-які готові форми поведінки і світоглядні позиції. Дослідники виділяють різні вікові критерії формування у дитини перших основ світогляду, і неоднозначність таких підходів пов'язана і з тим, з якої позиції розглядати даний аспект.

Формування світогляду у дитини молодшого шкільного віку визначається і такими факторами, як зовнішнє оточення дитини через призму якого і сприймається нею навколишній світ. Погляди її батьків, їх світогляд – все це складає картину уявлень про навколишній світ, і потім свідомості дитини вже важко перелаштуватися на інший образ. Тому головною особливістю формування світоглядних початків у дитини даного віку є наслідування, і опосередковане сприйняття дійсності.

В рамках нашого дослідження були вивчені особливості взаємин між батьками та дітьми, стиль виховання в сім'ях, а також виявлено особливості світогляду дітей. Респондентами виступили 30 другокласників та їх батьки. Слід зазначити, що з 30 досліджених сімей 20% було неповних (батьки в розлученні), а в 5% батьки перебувають на межі розлучення і не живуть разом (рис. 1). 75% з досліджених – повні сім'ї, у вихованні беруть участь обоє з батьків.

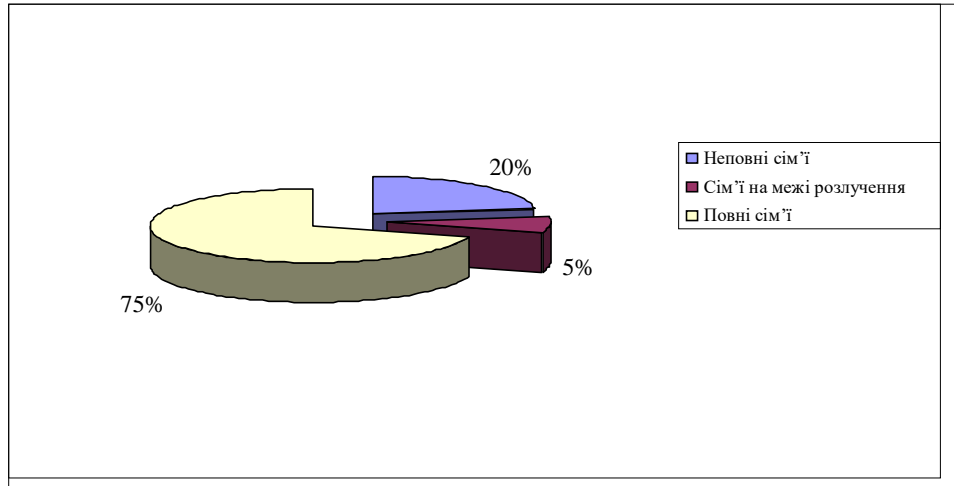

Рис.1. Склад досліджених сімей

У 30% вивчених сімей виховується тільки по одній дитині, 10 % сімей є багатодітними (в них виховується по 3 дитини), в інших сім'ях (60%) ростуть по двоє дітей (рис. 2.).

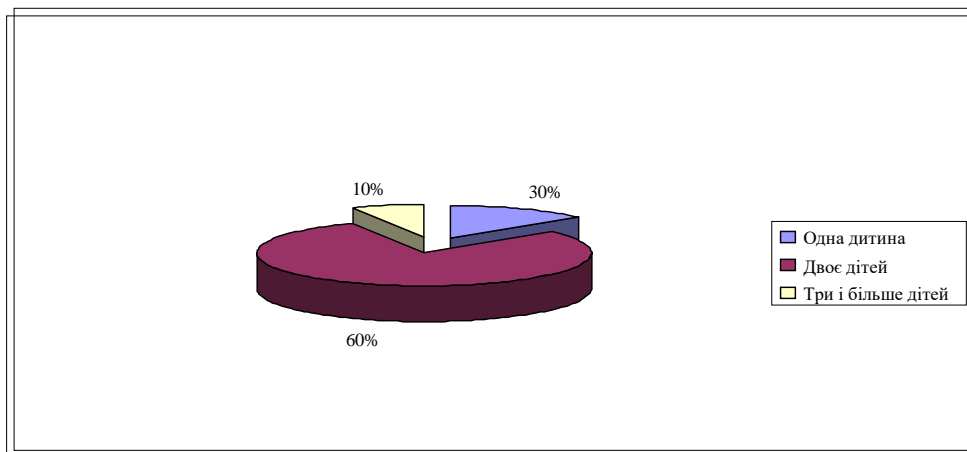

Рис. 2. Кількість дітей, які виховуються в досліджених сім'ях

На основі багатовимірного опитувальника «Вимірювання батьківських установок і реакцій» (PARY) Е. Шеффера ми отримали три фактори, що характеризують особливості сімейного життя і виховання дітей респондентів. У кожній родині на запитання відповідав один з батьків, в більшій мірі відповідає за виховання дітей і проводить з дітьми більше часу.

Результати зведені в таблицю 1 і представлені на рисунку 3 у вигляді графіків.

Особливості сімейного життя і виховання дітей в досліджених сім'ях

Фактор	Негативний полюс на шкалі	Середнє значення	Позитивний полюс на шкалі
1. Відсутність батьківського піклування - гіперопіка	47%	34%	20%
2. Відсутність демократичності в стосунках з дитиною - демократичність	17%	54%	30%
3. Диктат у вихованні - відмова від авторитарності	44%	34%	24%

Як видно з отриманих даних, тільки 30% опитаних сімей практикують у відносинах з дітьми демократичність, 24% відмовляються від авторитарності, 34% сімей знаходять компроміс між гіперопікою і відсутністю опіки. У той же час в 47% сімей діти відчувають відсутність опіки з боку батьків, в 44% сімей батьки відмовляються від демократичності в стосунках з молодшими школярами, ще в 17% сімей прийнятий диктат у взаєминах з дітьми, що є явно негативними тенденціями.

Далі нами було вивчено думку дітей про взаємини в їх сім'ях. Паралельно велось спостереження за поведінкою досліджуваних другокласників як на уроках, так і в позаурочний час, як у відносинах з дорослими, так і з однолітками.

У результаті ми встановили, що діти, щодо яких в родині проявляється гіперопіка, не виявляють в повсякденному житті самостійності ні в вираженні своєї думки, ні в поведінці (таких дітей 20% з обстежених). Від них часто можна почути посилення на те, що «так мама сказала» і т.п. При цьому вони часто виявляють егоїзм і вимагають особливого ставлення до себе, проявляють себе споживачами. При цьому тільки 7% дітей з таких сімей відчувають гіперопіку з боку батьків, інші сприймають таке ставлення як органічно нормальне.

Дослідивши вплив стилю виховання в сім'ї на особистість дитини, ми прийшли до висновку, що відносини між батьками впливають на формування ставлення дитини до оточуючих. Таке ставлення може бути двояким і виражатися в позитивній або негативній оцінці дитиною взаємин між людьми. При хороших взаєминах між батьками, дитина думає, що в світі всі один до одного так ставляться, і це норма.

Як показало дослідження, діти з неповних сімей та сімей, в яких відносини між батьками «натягнуті», недобррозичливі, в більшості своїй в бесіді про роль сім'ї висловлюють думку, що коли вони виростуть, вони хочуть жити одні, тому що тоді «можна робити, що забажаш», «ніхто не буде лаятися». Такі і подібні відповіді дали 70% дітей з конфліктних і неповних сімей.

Діти з благополучних сімей частіше висловлюються про важливість сім'ї в їх житті і суспільстві в цілому, із задоволенням розповідають про сімейні цінності і традиції, прийнятих в їхньому домі.

З метою підтвердження або спростування достовірності отриманих висновків, на першому етапі, ми скористалися малюнковою методикою «Моя сім'я». Це дало можливість визначити емоційний стан дітей в сім'ях. Аналіз малюнків дозволяє зробити ряд важливих висновків.

Нами було виявлено, що сильно впливає склад сім'ї та, відповідно, стиль виховання, який використовується матір'ю, так як в проаналізованих сім'ях вихованням переважно займається мати. Вплив сім'ї очевидно і значно визначає світогляд дитини та її оцінку себе і оточуючих. Аналіз малюнків і творів дитячої творчості дитини дозволяє відзначити її пріоритети і установки.

З аналізу даних малюнків також буває видно, що дитина живе в досить благополучній родині. Про це говорить зображуванa їм домашня обстановка. З малюнків видно, що вдома у дитини умови проживання досить сприятливі і мають розширений набір речей, про що свідчить зображення картин, квітів. Це говорить про те, що дитина сприймає свою домашню обстановку позитивно і задоволена нею.

Аналіз зображення членів сім'ї дозволяє говорити про позитивний психологічний клімат в родині, якщо всі посміхаються і всі члени сім'ї розташовані на одному рівні, що говорить про згуртованість сім'ї та можливу відсутність конфліктів.

Далі нами були досліджені ціннісні орієнтації на основі методики М. Рокича, заснованої на прямому ранжуванні списку цінностей.

Отримані результати показали, що в списку термінальних цінностей 70% батьків на перше місце ставлять матеріально забезпечене життя (відсутність матеріальних труднощів). На другому місці виявляється здоров'я (фізичне і психічне) – 60% батьків зазначили дану цінність як важливу для себе. Для 54% батьків важливою цінністю в житті є активне діяльнісне життя (повнота та емоційна насиченість життя).

У списку інструментальних цінностей найбільш значущою для батьків є незалежність (здатність діяти самостійно, рішуче), цю цінність поставили на перше місце 54% опитаних батьків, 50% виділяють для себе раціоналізм (вміння тверезо і логічно мислити, приймати обдумані, раціональні рішення), 47 % батьків вважають важливою акуратність (охайність), вміння тримати в порядку речі, порядок у справах.

Отже, результати експерименту проведеного у рамках цього дослідження показали, що тільки 30% опитаних сімей практикують у відносинах з дітьми демократичність, 34% сімей знаходять компроміс між гіперопікою і відсутністю опіки. У той же час в 47% сімей діти відчують відсутність опіки з боку батьків, в 44% сімей батьки відмовляються від

демократичності в стосунках з молодшими школярами, ще в 17% сімей прийнятий диктат у взаєминах з дітьми, що є явно негативними тенденціями.

Нами виявлено, що важливим фактором впливу на формування світогляду дитини молодшого шкільного віку є обраний стиль виховання. Використовувана батьками система виховання, відображена в заходах і підходах, які використовують батьки, має великий вплив на дитину, при цьому істотне значення має жорсткість виховання, увага, яку приділяють дитині.

Доведено, що відносини між батьками впливають на формування ставлення дитини до оточуючих. Таке ставлення може бути двояким і виражатися в позитивній або негативній оцінці дитиною взаємин.

Література:

1. *Копельчук Л.С. Соціалізація особистості як діалектичний процес взаємодії індивіда і суспільства. Проблеми педагогічних технологій: Збірник наукових праць. Випуск 1. Луцьк, 2002. С. 34-41.*
2. *Фесюк В.В. Світогляд як фактор самовизначення особистості. Збірник наукових та науково-методичних праць за матеріалами науково-практичної конференції: Формування особистості, здатної до життєтворчості. Луцьк, 2002. С. 50-53.*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>